

Igy
MESÉLJ.

hogy
OLVASSON

Gyakorlati tanácsok az olvasóvá neveléshez

alkotószerkesztő Dr. Pompor Zoltán

+300
ajándék
animált mesekönyv

BOOKR

KIDS

TARTALOM

Előszó — 1

– 1. fejezet

Boldog(abb) az élet olvasással — 2

– 2. fejezet

Napi 15 perc a szövegértésért — 12

– 3. fejezet

A mesélést nem lehet elég korán elkezdni — 22

– 4. fejezet

Utazzunk együtt hangoskönyvvel! — 32

– 5. fejezet

Olvassuk vagy meséljük a népmesét? — 42

– 6. fejezet

Mesék a digitális világban Mesetárnyi mese — 52

21 napos kihívás! — 62

– 7. fejezet

Megbirkózni a kötelező olvasmányokkal... — 64

– 8. fejezet

Miért hasznos könyvtárba járni? — 74

– 9. fejezet

Hogyan válasszak könyvet a könyvesboltban? — 84

– 10. fejezet

Biztos, hogy a díjnyertes könyv a jó könyv? — 94

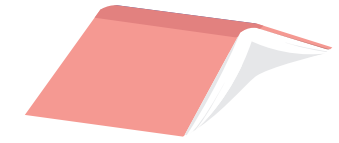
– 11. fejezet

Van könyv minden problémára? — 104

– 12. fejezet

Hogyan vegyük rá a kamaszokat az olvasásra? — 114

Biztos forrásból — 124

A mesélést nem lehet elég korán elkezdni

„Tíz hónapos lehetett a kisebbik lányom, amikor már imádta lapozgatni az állatokról szóló pici, kemény kartonlapos könyveket. Csakhogy hamar ízelítőt kapott a nagyobbaknak szóló mesékből is, amikor a nagyobb, öt éves lányom elővette a már félrerakott Boribonokat, és a képek alapján elkezdett neki énekelve mesélni belőlük. A dalok sztorijainak közül sem volt az eredeti történethez, és ezt imádtam. Hogy egy egyszerű képeskönyvbe is hány történetet lát bele, és hányféle módon és műfajban képes azt átdolgozni egy gyermek fantáziája! Minél hamarabb adunk könyvet a gyerekek kezébe, annál tágabb világ nyílik ki számára – hiszen az ő képzeletvilágukat jó esetben még nem korlátozza a racionalitás, a minták és a megfelelésvágy.”

Al Ghaoui Hezra

tudósító, riporter, író

ÚGY HALLOTTAM, HOGY...

... ÉRDEMES MÁR SZÜLETÉS ELŐTT IS MESÉLNI GYERMEKÜNKNEK.

Így van! A baba már születése előtt is hallja a hangokat. Beszéljünk vele, olvassuk fel neki kedvenc versünket, énekeljük el kedvenc dalunkat!

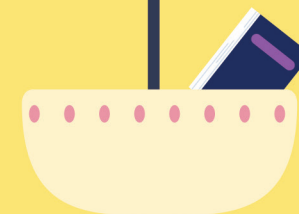

... FELESLEGES A BABÁKNAK KÖNYVET ADNI, MERT ÚGYIS CSAK MEGRÁGCSÁLJÁK.

A nyomdafesték valóban káros az egészségre, de vannak olyan textilkönyvek, amelyeket nyugodtan rágcsálhatnak, miközben mi mesélünk nekik.

... ELÉG FEJBŐL MESÉLGETNI.

Ha elhatároztuk, hogy mesélünk nekik, akkor azt ne csak fejből, hanem könyvből is tegyük. Fontos, hogy minél korábban lássanak könyvet maguk körül – ettől válik értékévé számukra a könyv.

HOGYAN MESÉLJÜNK A BABÁKNAK?

Már a legkisebbeknek is lehet mesélni, válasszuk ki a nekünk tetsző, színes, képes könyvet, és meséljük belőle. Az sem baj, ha nincs benne szöveg – bátran találjunk ki történetet a képekhez!

Akár kicsi, akár már nagyobbacska a gyermekünk, a legfontosabb szabály, hogy ne kötelességből olvassunk fel. Tekintsünk úgy a közös mesélésre, mint egy számunkra is élvezetes közös játékra. Legyünk türelmesek és kitaratóak, a befektetett munka meghozza gyümölcsét, a jutalmunk, hogy értékes, minőségi időt tudunk tölteni gyerekünkkel.

HA MÉG KICSI:

- Figyeljünk arra, hogy ne kerüljön a könyv a mesélő és a mesehallgató közé. Azért is jobb, ha ölbe vesszük gyermekünket, mert így jobban látja a könyv képeit.
- Engedjük, hogy megtapintsa, megízlelje a könyvet – jól tudjuk, hogy mi is akkor tanulunk igazán, ha minél több érzékszervünk bekapcsolódik a megismerés folyamatába.
- Olyan könyveket válasszunk a meséléshez, amelyeket együtt tudunk lapozgatni. Ha érdekes formájuk, anyaguk van, még nagyobb a felfedezés öröme.
- A könyvesboltokban, könyvtárakban hatalmas a képeskönyv-választék. Azokat vigyük haza, amelyeket mi is szívesen nézegetünk, és amelyek színeikben, formáikban motiválóak.
- A legkisebbek rövid ideig képesek figyelni, a lapozókban olvasható kis történetek szerzői erre is gondolnak.
- A figyelmet tovább fenntarthatjuk, ha mesélés közben gyermekünk kezébe adunk egy játékot, amit foghat, rágcsálhat, miközben mi mesélünk neki a könyvből.

HA MÁR KICSIT NAGYOBB:

- Legyen állandó helye az olvasásnak! Találjunk egy meghitt helyet a lakásban a közös olvasgathoz, olyat, ahova jó bekuckózni.
- A nagyobb gyerekek már nem tesznek kárt a könyvekben, hagyjuk őket lapozni – ezzel is erősödik a könyvek iránti pozitív attitűd.
- A lakásban a gyermek számára is elérhető helyre tegyük az ő könyveit. Bátorítsuk arra, hogy egyedül is vegyen le könyveket a polcra.
- A közös könyvlapozgatás közben kérdezzük: mi ez?, hol van? Várjuk ki, amíg válaszol. A böngésző típusú könyvek különösen alkalmasak az ilyen tevékenységre.
- Ne sajátítsuk ki a mesélést, a hallgatónak joga van beleszólni, kérdezni. Bátoríthatjuk is a bekapcsolódásra, pl. adjon hangot az állatoknak, ismételje a refréneket.
- Válasszunk olyan könyveket, amelyekben izgalmas szereplők érdekes helyeken vicces dolgokat tesznek.
- Keressünk olyan olvasnivalót, amely gyermekünk aktuális szókincsénél magasabb szintű szavakat is tartalmaz, olyan képeskönyveket, amelyekben meg lehet nevezni sok-sok tárgyat.

MIÉRT MESÉLJÜNK A BABÁKNAK?

Számos haszna van annak, ha már egyéves kora előtt mesélünk, felolvassunk gyermekünknek.

A Német Olvasástársaság (Stiftung Lesen) évente végez reprezentatív vizsgálatot, amelyben a német társadalom olvasási szokásait vizsgálja. Ezeknek a kutatásoknak a fókuszában a felolvasás áll, arra kíváncsiak, kik, mikor, mennyi időt, milyen környezetben mesélnek gyermekeiknek. A gazdag olvasásnépszerűsítő programoknak köszönhetően Németországban jelentősen – 10% körüli értékre – csökkent azoknak a száma, akik egyáltalán nem mesélnek a gyerekeiknek. A 2018-as vizsgálatban arra is kíváncsiak voltak, hogy milyen összefüggés van a rendszeres mesehallgatás és az iskolai teljesítmény között. A kutatás alapján megállapítható, hogy ahhoz, hogy megfelelően fejlődjene az olvasáshoz szükséges részképességek, fontos, hogy a gyermek minél hamarabb elkezdjen ismerkedni a nyelvvel: hallja a beszédet, és maga is próbálkozzon a hangokat szavakká, mondatokká formálni. A könyvek társaink lehetnek ebben a munkában.

A KORAI MESÉLÉS FEJLESZTŐ HATÁSAI:

- A közös mesealkalmak hatására fejlődik gyermekünk figyelme, így hosszabb ideig képes lesz koncentrálni.
- Kíváncsi lesz a könyvekre, a napi tevékenységek között szereplő könyvolvasgatást mint a szabadidő hasznos eltöltésének eszközét értékeli.
- Mesehallgatás közben lát, hall, tapint – az érzékszervei mozgásba lendülnek és fejlődnek.
- „Beszélget” a képekkel, gagyog, gügyög, kacag, hangokat, szavakat, mondókat tanul, így bővül a szókincsé.
- Lassacskán rájön, hogy a képeknek és a tárgyaknak közük van egymáshoz, ez segíti a későbbi betűtanulást.
- Azok a gyerekek, akik már csecsemő koruk óta intenzíven találkoztak gyerekkönyvekkel, a későbbiek során jobban tudtak történeteket mondani és visszamondani, nagyobb arányban ismertek fel betűket, gyorsabban megértették, hogyan „működik” a könyv (például, hogy a szöveg és nem a kép mondja a történetet, balról jobbra olvasunk stb.).

”

Mindig van a pelenkázótáskában egy kis könyvecske is, amit út közben elő tudok venni – a nyűgösködés egy-egy csapásra közös játékká alakul.

”

ÉS AZT HALLOTTAD?

Több európai államban évtizedekre nyúló hagyománya van, hogy már a születéstől kezdve támogatják a családok olvasóvá nevelését: könyvajándékok, tanácsadó füzetek, programok segítik a szülőket. Ilyen jellegű helyi kezdeményezések Magyarországon is vannak, de országos könyvajándék program egyelőre nem indult még.

- Angliában és Walesben 1992 óta működik a **Bookstart program**, amelynek keretében minden család a gyermek 1 éves kora előtt, majd később 3-4 éves korában újra ingyenes könyvcsomagot kap. A gyerekek életkorának megfelelő könyvek mellé hasznos tanácsokat tartalmazó kiadványokat is csomagolnak. A könyvcsomagokat a védőnői hálózat bevonásával juttatják el a családokhoz. A Bookstart program keretében lehetőség van könyvsarok kialakítására is intézményekben, itt nemcsak a könyveket, de az intézmény jellegéhez igazodó olvasásnépszerűsítő, szülőtájékoztató kiadványok is elérhetők.
- Németországban hatalmas pénzügyi, politikai és társadalmi támogatottsága van a Német Olvasástársaságnak. Számtalan olvasásnépszerűsítő projektet működtetnek, amelyekkel a társadalom széles minél szélesebb rétegeit szólítják meg. A **Lesestart** keretében 1-6 éves koruk között három alkalommal kapnak a gyerekek könyvajándékot. A program megvalósításába a gyerekorvosokat és a könyvtárosokat is bevonták, a könyvcsomagokat tőlük lehet átvenni. A sokszínű német társadalom igényeihez mérten 17 nyelven olvashatják a szülők azt a kis kiadványt, amelyben a felolvasás, mesélés fontosságára hívják fel a figyelmet.
- Ugyancsak a Német Olvasástársaság kezdeményezésére indult 2004-ben a nemzeti **felolvasónap**, amelynek szervezésében bárki részt vehet: nemcsak iskolák, könyvtárak, közművelődési intézmények, de magánszemélyek is szervezhetnek felolvasást. Az Olvasástársaság gazdag segédanyagokkal támogatja a felolvasókat: az életkorokra bontott könyvajánló mellett a felolvasáshoz is adnak tanácsokat, sőt személyre szabható plakátok, nyomtatható szórólapok és oklevelek is letölthetők a program honlapjáról.
- Finnországban **babakelengye-dobozt** ajándékozik az állam minden megszületett gyermek családjának. A 64 babaholmit tartalmazó dobozban a ruhák és hasznos babaápolási szerek mellett megtalálható a gyermek első könyve is. A doboz azért is praktikus, mert sokszor ez a bélelt alkalmaság a finn gyerekek babaágya.

„Amikor gyermeket vártunk, nemcsak azon gondolkodtunk, milyen színű legyen a szoba festése, hova tegyük a pelenkázót, hanem berendeztünk egy kis polcot saját gyerekkori könyveinkel és újonnan vásárolt könyvekkel.

RAJTAM NEM FOG MÚLNI!

Beiratkozunk a helyi könyvtárba!

Ha a környezetemben baba születik, könyvet is ajándékozok a szülőknek.

Helyet keresek egy olvasókuckó számára a lakásban.

Mindig, mindenhová viszek magammal könyvet!

Játéknak tekintem a mesélést, nem kötelességnek.

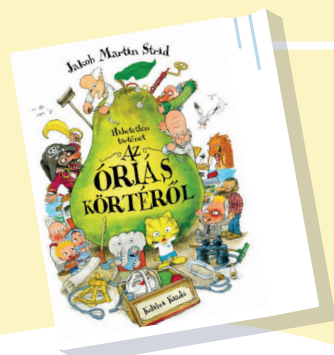
NÉZEGETÉSRE, OLVASGATÁSRA

Nagy Diána
Babageometria
Móra Könyvkiadó (2019)

Leporelló a legkisebbeknek. Fekete-fehér, kontrasztos formák. A formák játékos rajzolata oldalanként is nézegethető, kihajtva pedig új mintázatok jelennek meg. Így lesz a baba egyik első visszatérő olvasmánya.

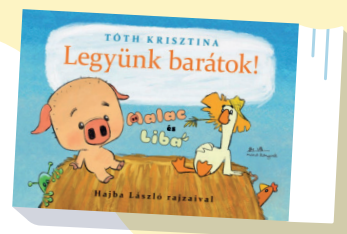
Jakob Martin Strid
Hihetetlen történet az óriás körtéről
Kolibri Gyerekkönyvkiadó (2013)

Ismeresz olyan kalózt, aki él-hal a görögdinnyéért? Láttál valaha mágneses fénytűneményt? Találkoztál már a Rémséges Tengeri Sárkánnyal? Ha nem, itt az ideje! És akkor az is kiderül, vajon mitől rejtélyes a Rejtélyes Sziget.

Tóth Krisztina
Legyünk barátok!
(Malac és Liba-sorozat 1.)
Manó Könyvek (2019)

Tartsatok velük és legyetek ti is Malac és Liba barátai! Ismerjétek meg szeleburdi hőseinket, csatangoljatok velük az őszi erdőben, és nevesetek kalandjaikon!

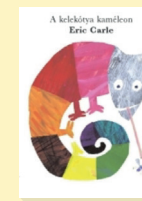
Tóth Krisztina gyerekeknek és szüleiknek egyaránt kedves történeteivel bővelkednek a humorban, melyekkel igazi közös, családi élmény lesz a meseolvasás.

Al Ghaoui Hesna ajánlja

Szepes Mária: **Pöttyös Panni**
Móra Könyvkiadó (2017)

BÖNGÉSZÉSRE, OLVASGATÁSRA

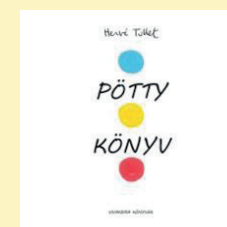

Eric Carle
A kelekótya kaméleon
—
Pozsonyi Pagony (2015)
3-6

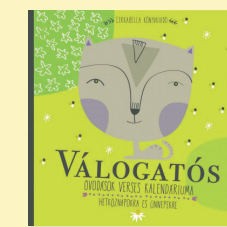
Nyulász Péter
A baba bab
—
Betűtészta Kiadó (2016)
0-3

Dániel András, Márai Mariann
Utazz Bálnabusszal
—
Két Egér Könyvek (2017)
3-6

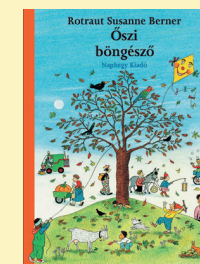

Hervé Tullet
Pötty könyv
—
Vivandra Kiadó (2010)
3-6

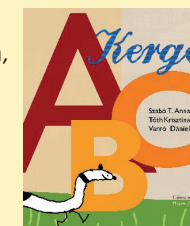

Lovász Andrea (szerk.)
Válogató
—
Cerkabella Könyvkiadó (2019)
5+

Rotraut Susanne Berner
Őszi böngésző
—
Naphegy Kiadó (2019)
3-6

Szabó T. Anna, Tóth Krisztina, Varró Dániel
Kerge ABC
—
Magvető Könyvkiadó (2018)
3-6

TÉMÁBA VÁG

Szilágyiné Gálos Ildikó
Az olvasóvá nevelés megalapozása
—
Szeretve Tanulni Oktatási Egyesület (2008)

A szerző az olvasóvá nevelés egyik legelkötelezettebb képviselője. A DVD melléklettel megjelent könyve a pedagógiai szempontból írja le a téma módszertanát az óvodás kortól a kisiskolás kor végéig. Honlapja igazi kincsesbánya a téma iránt érdeklődőknek.